

REDACTIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 3/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 302.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

Sunt îngrijorați!...

Au Ungurii un proverb: «Atdál Uram esőt, de nincs köszönet benne!...» când după o secetă se pornesc adică ploți cari în săptămâni de zile... Tot așa asclamă acum văzând în ce chip puternic sporește neamul arpadian în ura a emigrării Ovreilor galițieni, ori *Kazarit*, cum le mai zice, pentru a-i deosebi de cei sosiți mai de mult și încetățeniți deja în țeară.

În dorul ce-l cuprinsese pe Ungurii de a face un neam maghiar mare, ei au primit cu brațele deschise pe Ovreii, așa, în cât e notoric: nicăieri, în Europa, nu le merge Ovreilor așa de bine ca în Țeara Ungurească. Ei stăpânesc mai presus de toate finanțele țării; în mâna lor este comerțul și industria, și abea mai sunt în Ungaria două trei ziare de seamă cari să nu fie în mâinile lor.

Au ajuns ast-fel ca prin finanțe să aibă influență la guvern. Ear că la ce și cum s'au folosit de trecerea ce și-au câștigat-o, dovadă sunt legile politico-bisericești... Comerțul și creșterea industriei l-au făcut tari și mari în cele mai însemnate orașe din țeară. Au cuvânt decizător îndeosebi în Budapesta.

Stăpânirea peste presă l-a ajutat să pună capăt curentului antisemit care se manifestase destul de puternic îndeosebi între Ungurii.

Viața genuină maghiară a început să se mărginească la sate, în curiile proprietarilor zis «de mijloc» și a păturei aristocrate.

D'o vreme încoace Ovreii s'au virit însă și aici. Rënd pe rând avert mari și mai mijlocii au ajuns în mâinile marilor comercianți și industriași ovrei, așa că după o statistică întocmită de societatea agrară maghiară, deja mai bine de jumătate dintre marile proprietăți din țeară au ajuns, în cești din urmă 30 ani, proprietate jidovească... Magnații și dșentrii risipitori ajung să formeze pletora de slujbași slabi, ear moșiile lor toate ajung pe mâna Ovreilor...

Asta însă n'ar fi primejdia cea mai mare. Se mângâie adică Ungurii (optimist din fire) cu aceea, că la urma urmei și Ovreii aceștia sunt — ungurii, patrioții de cei buni...

S'a ivit însă altă primejdie. A mers vestea departe, până în fundul Galiției, că pentru Ovreii Ungaria este adevărată țeară a — făgăduinții. Și s'au pornit dinspre Galiția cetece de Ovreii, adevărat potop. Bartha Miklós a scris o carte întreagă despre acești «Ungurii noi» *Hozánk* și *Alkotmány* d'asemeni scris-au seriile de articole în cari arătau stricăciunea și corupția ce se naste pe urma — Kazarilor. Se trimisese chiar un comisar guvernial, Egán Ede, care să mântue poporul (ruleau) ajuns în ghărăie veneticilor perciuanați. Chiar în Dietă s'a făcut sgomot și guvernul Szél promisese să ia măsuri contra liftelor păcătoase.

Totul este însă zadarnic: Kazarii continuă să imigreze și n'au avut măcar istețimea să arunce praf în ochii «patrioților» veritabili, făcând o declarație în înțelesul idealului șovinist, nu, ci venind în Ungaria

continuă să nu știe ungurește, continuă să vorbească tot în jargonul lor ebreo-galițian, poartă «patet» și perciuni... Cu un cuvânt, sunt niște habotnici, ortodocși încăpăținați, cari în loc să contribuie la sporirea elementului maghiar, frățesc aici cu obiceiurile lor vechi și *primejduese* chiar *contopirea definitivă cu Ungurii a celorlalți Ovreii*, veniți aici mai de mult.

Fată primejdia cea mare care face pe «*Hazánk*» să scrie:

«Kazarii veniți aici (din Galiția) nu sunt de cât amantele întreținute cu bani publici a câtorva apostoli gălăgioși ai Ovreismului separatistic. Câtă lașitate, împreună cu hipocrisie, a trebuit să ne stăpânească pentru-ca să nu îndrăznim a închide ușa dinaintea imigrațiunii galițiene. Cât de mult voința națională a fost falsificată și stângeniță în manifestarea sa prin ideea că dacă n'am permite invasiunea kazară am știrbi — liberalismul... Cu puteri unite trebuie să stărpim minciuna asta, și în deplină solidaritate trebuie să pretindem ca în locul actualei legi ipocrite de imigrare să cerem alta, care să *ridice zid de apărare între neamul nostru și între Kazarii cari vin să-l strice.*»

Va să zică au ajuns Ungurii să se convingă de ceea-ce noi de mult le-am spus, dar atunci n'au vrut să ne creadă: că dorul mare de a mări *numericește* neamul cu ori ce mijloc și slăbiciunea de a primi în sinul neamului lor pe toți veneticii, — n'are să le fie spre bine!

RIVALII.

Roman de Max Kempner Hochstädt. 4

Attras de un sentiment nehotărît, sări și cu un scurt galop o ajunse, și ce fericire: era ea, ființa adorată. Când Gerda auzi la spatele ei tropotul calului, își întoarse capul și când recunoscu pe cel ce se apropie, fața ei exprimă o bucurie sinceră ce pe René îl fericia.

«Cum vii d-ta așa de timpuriu aici?» întrebă ea după-ce se salutară.

«Nu vreau să mint, d-șoară: te-am căutat pe d-ta!»

Ea păru că n'auzit răspunsul acesta căci îi zise:

«De altfel mă acompaniază de regulă tatăl meu, dar de un timp încoace îi fac multă durere de cap afacerile».

«Tatăl d-tale», întrebă el speriat, «și afaceri!» Mie îmi venea dînsul întotdeauna ca unul din acei grandsignori cari țin că afacerile nu-s pentru gentilomi!»

«O aici, durere, dar l-ai caracterizat adevărat, — însă — lipsa sparge ghița. Tata e încă tot unul din cei bătrâni și aparține acelor cari cu greu se pot obișnui cu noile relațiuni, în loc să înainteze cu prezentul, se ține încăpăținat de antipatia pentru timpul modern. Și așa nu e de mirat, dacă s'ermanul meu tată prin vina lui proprie are de a lupta cu grijii continue».

Depart, tot mai departe mergeau cei doi tineri pe drumul plăcut de țeară, fără ca unul din ei să fi grijit de drum. S-au dat cu totul plăcerii de-a fi împreună și povesteau ca doi copii fericiți.

Dar în curînd trebuia să aibă un sfîrșit prea neașteptat fericirea lor. O veveriță sare peste drum în tocmai lângă calul Gerdei, care se spărie și se ridică în două picioare. Înzădar cercă Gerda să modereze animalul speriat, nici René nu-l putea liniști. Însăpăimîntat alergă jocheul la ei, dar înainte de a ajunge se dea ajutor sare René de pe cal și încearcă să prindă de capăstru animalul furios, care era cu totul sêlbatic. Animalul sări ca nebun, dar nu-l folosi; cu apucătură îndrăzneată îl apucă tînerul bărbat și-l ținea cu o țarie de fer. Și totuși înainte de a se putea feri la timp, îi dă cu copita o puternică lovitură în genunchel stîng. René însă nu-l slobozi, strîngându-și dinții la olaltă ca să nu strige, desmerda calul și-l netezea pe grunaz să-l liniștească. Stătea scaldat în sudori și tremînd în tot corpul.

Gerda un moment nu-și perdu prezența de spirit și cu o admirație sinceră privea pășirea bărbătească a acompaniatorului ei și apoi se plecă spre el și-i zise încet: «Îți mulțumesc dle René!»

În momentul următor observă însă că René să făcu palid și fața i-se contrase dureros.

«Doar nu ți-s'a întâmplat ceva?» întrebă Gerda îngrijată.

«Nimic grav», o asigură el, nisiuindu-se a zîmbi.

«Eu cred că Astartul meu e deja de tot liniștit, și dacă vrea și d-ta, ne putem continua plimbarea».

«Durere, cu mine accasta nu se va putea», răspuse René cu un zîmbet melancolic, «însă nu te îngrijii de loc de mine, totuși pentru-ce te-aș ruga e — să permiți servitorului d-tale să conducă calul meu acasă».

«Și d-ta?»

«Eu? Nu-ți face nici o grijă de mine, mă voi trage până la alea principală, și voi aștepta acolo atît, până va trece o trăsura goală».

«Și d-ta ai putut crede serios, — întrebă Gerda mirată, «că eu te-aș putea lăsa aici în voia sorții, și să merg acasă de tot comod?»

Cu aceste cuvinte sări repede de pe cal, aruncă frânele servitorului, și zise:

«Du ambii cai acasă, Anton, și împărtașește tatălui meu cauza care mă reține aici!»

Abea plecă servitorul ea și întinse brațul lui René.

«Vezi, că d-ta schiopătezi», zise ea cu reproș, «și acum eu să te las singur aici? Într'adevăr d-ta ai frumoasă opinie despre mine!»

Cum simți el brațul ei moale pe al său, un cutremur ușor îl cuprinsese și un fior dulce îl trecu prin tot corpul. «Opiniunea mea despre d-ta?» șopti el cu patimă: «Gerda, ești un înger».

Trad. de Hortense B.

(Va urma.)

Bine că s'au convins fie și în ora unsprezece.

E întrebarea numai dacă vor și avea țaria să lucreze în consecință?!

Noi nu prea credem. Pentru-că deși se găsește câte un curajos în presă, în Dietă asta merge greu... Din partidul guvernamental desigur n'ar îndrăzni nici unul să la cuvântul și să vestească isprăvile kazare... Cât despre celelalte partide, s'au îngrijit Ovrei ca fiecare să-și aibă Ovrei lor, cari să împedice ori-ce curent ostil cauzei generale a ovreismului.

Corpurile legislative maghiare.

— Ședința dela 26 Martie n. a cameret maghiare. —

Azi camera a ținut ultima ședință nainte de sărbătorile Paștilor, luându-și vacanțe până în 12 Aprilie, spre nespusa bucurie a deputaților, cari săturați de atâta svircolire și luptă zădarnică așteptau cu dor timpul, când ar pute să se bucure și ei de nițică liniște și odihnă trupească și sufletească. Eveniment mai însemnat ședința n'a avut. S'a desbătut asupra celor 10.000 coroane ale lui Dienes Márton, cu care acesta a încercat astă vară să corupă pe Pap Zoltán (în cunoscuta afacere a lui Szápáry, guvernorul Fiumei) și pe alți opoșanți gureși, pentru a-i face să înceteze cu obstrucțiunea; apoi asupra diurnelor deputatului Konkoly-Thege, și despre o sumedenie de afaceri de imunitate. La finea ședinței Nessi Pál a interpelat în cauza Balatonului.

Președintele Perczel Dezső deschizând ședința, se verifică protocolul ședinței trecute, după care președintele prezintă mandatul nouilor deputați aleși în cercul I. al Brașovului: Traugott Copony, în cercul Nădlacului: Nagy Sándor, dispunând presidiul tot odată transpunerea ambelor mandate comisiei permanente pentru verificarea mandatelor.

În urma asta președintele a raportat despre cele 10.000 coroane, cu cari agentul lui Szápáry, Dienes Márton a încercat a corupe pe Pap Zoltán, cu scop de a-l face să înceteze cu obstrucțiunea. Președintele anunță, că cele 10.000 coroane depuse pe biroul camerei illo tempore de către deputatul Pap Zoltán au fost din mai multe părți sequestrate. Dar cum nu s'a putut constata, stăpânul legal al acestei sume, președintele n'a voit să extradeze suma creditorilor lui Dienes, cari în chipul acesta au intentat proces contra președintelui și fiscului erarial. Procesul însă creditorii l-au pierdut și așa, de oare-ce fiscul are pretenșiune justă la suma din chestiune, ca avere fără posesor, președintele propune, ca acești bani să se extradeze direcțiunii afacerilor de drept a fiscului, care după rezolvirea finală a afacerii să raporteze apoi camerei, la ce camera s'a învoit. A urmat proiectul referitor la provizoriul cu Croația, și proiectul pentru ștergerea cautiunilor de serviciu a oficianților, care și după a treia cetire au fost adoptate din partea camerei.

Au urmat apoi o mulțime de afaceri de imunitate. Majoritatea cu preterarea contra propunerii lui Nessi Pál, a primit propunere comisiei privitor la cazul de imunitate al lui Lengyel Zoltán. De asemenea camera suspendă dreptul de imunitate și al deputaților Eötvös Bálint, pentru falsificare și melversatiuni comise la banca Csepel-szigeti Takarék pénztár, Balogh, pentru delict de duel, Ivánka, pentru a-și împlini osânda de 17 zile temnițe de stat conform sentinței curiei, Vison-tai, Barta, toți patru pentru delict de duel; Pap,

Abaffy, Nagy Sándor pentru calumnie și vătămare de onoare, și Kaas Ivor pentru vătămare de onoare comisar, pe cale ziaristică contra lui Bokányi Dezső.

Raportorul comisiei economice Nyegre Laszlo raportează apoi despre cererea deputatului Konkoly Thege Sándor în cauza diurnelor propunând, ca petițiunea sa să fie transpusă comisiei juridice.

După-ce camera primește propunerea președintelui cu privire la vacanțele de Paști ale acesteia, și după-ce președintele răspunde la o interpelațiune a lui Nessi Pál, ședința, verificându-se totodată și protocolul ședinței, se ridică la 12 ore.

— Ședința Caset Magnaților dela 26 Martie n. —

Azi a ținut tot odată ședință și casa magnaților. După-ce președintele contele Csáky Albin parentează pe defunctul prinț Windisch-Graetz propunând eternizarea memoriei sale în protocolul casei, s'a trecut desbaterea asupra proiectului de indemnizare și proiectele de recruți pe anul 1904. La discuție iau parte contele Zichy Nándor și baronul Prónay Dezső, cari din motive ponderose de neîncredere față de guvern nu pot primi proiectele și contele Keglevich, care declară, că deși nu poate numi partidul guvernamental cu adevărat liberal totuși primește proiectul. După-ce ministrul președinte Tisza reflectează lui Zichy și Prónay, magnații afară de Zichy și Prónay au admis proiectele.

Chestia directortului dela liceul din Năsăud.

27 Martie 1904.

S'au împlinit cinci ani de când ministrul Wlassics, prin o ordinațiune ilegală denumește pe I. Gheție de director substituit la liceul nostru. Aceasta denumire draconică și nepotrivită a produs mare amărăciune, a provocat un resens colosal între oamenii de bine ai ținutului nostru. Frică și îngrijire a pătruns sufletele noastre, căci am văzut că un nou atentat să săvârșește contra institutelor noastre, care numai urmări rele și desastrose poate să aibă. Lumea românească e alarmată, zările naționale vestejesc în termeni aspri ordinul ministrului și purtarea necinstită și neromânească alui Gheție. La Năsăud s'a pus toate în mișcare, corpul profesoral prin o declarație solemnă spune deschis că nu are încredere în Gheție, care e nevrednic de onorificul post, ce pe cale cinstită și legală nici când nu-l putea ocupa. Comisiunea fondurilor grănițarești — singura competentă de a alege director și profesori — protestează contra egalei denumiri și nerecunoscând pe Gheție ca director, hotărăște ca toate actele să se trimită la adresa prodirectorului Dr. Tanco.

Opiniunea publică dela noi e îngrijată de soarta liceului nostru, singur Gheție și amicii săi iubilează. S'a dat sfat prietenesc și colegial lui Gheție să refuze denumirea, dar el cu cinismul omului înconștient de greutatea faptei ce săvârșește răspundea: sum om serac și am lipsă de plata de director, (pe care nu a primit-o decât numai după ce a denunțat comisiunea fondurilor ministrului). — Toți pașii făcuți din partea factorilor competenți au

fost zădarnici. S'a scris concurs. S'au făcut cinci alegeri în regulă și aleși au fost cei mai destoinici și cinstiți profesori, dar nici o alegere nu a aflat aprobarea ministrului. La toate alegerile Gheție competează dar un singur vot nu a primit.

E mai bătător la ochi faptul, că ministrul de câte ori a respins aprobarea alegerii de director a vre-o unui profesor un singur motiv serios și acceptabil nu a adus. Unul — după părerea ministrului — e prea tiner, al doilea deși e profesor destoinic nu e potrivit ca director ear în alte casuri folosește laconica espresiune »nu aprob«. Așa dar nici un profesor dela gimnasiul din Năsăud nu e bun afară de draguțul Gheție, care e cel mai potrivit să îndeplinească cu scumpătate planurile ministrului. Ministrul susține că Gheție e bun, dar de altă parte — și cea adevărată — sunt aceia, cari mai bine știu cât prețuește și cari la inimă au apropierea și înflorirea institutului nostru pe toate terețele. Cunoașterea prea bine a persoanei lui Gheție e cauza că la noi poate fi ales director

La ori-ce alegere — de director profesor, etc. — membrii comisiei sunt conduși de principiul de drept, morale, pedagogice și sociale. Paragraful XXXII din statutele fondurilor aprobate de M. Sa, asigură și dă dreptul comisiei de a alege director, prof. etc.

Până când statutele aceste sunt în vigoare atât comisiunea cât și ministrul trebuie să le respecte. Deci de câte ori comisiunea nu a ales pe Gheție s'a exercitat un drept garantat, dar tot de atâtea ori a fost un avertisment și sfat părintesc să nu să trudească să mai competeze, cari toate sunt zădarnice. Apoi trecutul moral a lui Gheție nu concede ca el să stea în fruntea unui institut, care e menit să propage morală și cultură, din punct de vedere social Gheție nu are stima, încrederea și trecerea înaintea oamenilor cari îl cunosc, ce trebuie să o aibă un director ear din punct de vedere pedagogic s'a dovedit slab dascăl și e cel mai puțin calificat dintre profesorii aleși până acum ca director. Ca totuși să se vadă de ce »principiul pedagogic« e condus dl Gheție și cum ș'ar îndeplini funcțiunea de director voi descrie următoarele:

Cu ocaziunea alegerii de deputat din a. 1901 la Năsăud au fost doi candidați. Lupta a fost înverșunată, corteșiri mari de ambele părți. Între corteșii dlui Ciocan era și Gheție. Între alegătorii români era și un preot de pe valea Rebrei, a cărui ținută nu era cunoscută »amicilor«, dar care avea un fiu în clasa opta. Învențiosul Gheție află mijlocul de a câștiga votul preotului. Spune — între patru ochi profesorului respectiv de clasă cam următoarele: »Spune lui T. R. (numele școlarului) să meargă acasă și să spună tatălui său, că dacă voește să-l scape fiul la maturitate să vină să voteze cu Ciocan.« Se înțelege profesorul respectiv conștiu de datorințele și chemarea ce o are a ris una bună și a tăcut. Casul al doilea e de natură și mai gravă, pune în lumină adevărată principiile pedagogice ale lui Gheție. În a. tr. școlastic dl Gheție avea în cvartir un școlar din clasa patra, care la finea anului primește nesuficient din l. latină. Toamna vine la

emendare. Școlariul nu știe nimic ear profesorul de studiu îl clasifică din nou cu »nesuficient«. După multe pertractări și întrepuneri profesorul respectiv declară că e aplicat a da și »suficient« școlariului, dar să părăsască liceul nostru. Zis și făcut. În ziua următoare școlariul din chestie să prezintă cu actele luate dela Gheție la înscriere și — cu aerul omului protejat — zice: »m'a trimis« dl director Gheție la înscriere». Tablou.

Cu ocaziunea alegerii de deputat din anul trecut tot Gheție trimise mai mulți școlari în cancelaria avocatului David, ca să scrie apeluri electorale. Intenționat am omis alte lucruri de natură delicată ca să nu fiu învinuit cu personalități.

La tot cazul e îngrijitoare purtarea lui Gheție, căci dacă ca dir. subs. face așa lucruri, ce va face când va fi definitiv și stăpân pe situație.

Cortesiri și protecție, eată principiile pedagogice ale lui Gheție, dar e fericire pentru liceul nostru că avem un destoinic și devotat corp profesoral, care e în stare a contra balansa activitatea desastroasă a »directorului« creat prin ilegalitate și despotism.

Cu finea lunet martie espiră al șeasălea termin de concurs pentru ocuparea postului de director. Comisiunea fondurilor ș'a spus verdictul față de Gheție și ori de câte ori va trebui să repeteze alegerea de director Gheție un singur vot nu poate să aibă. Toți membrii comisiunii sunt oameni cinstiți și consecvenți și ca atari voesc să rămână. Urmând principiilor de cari au fost conduși până acum, nu exprimă decât voința tuturor grănițerilor cinstiți și devotați apără drepturile garantate prin statute și exprimă un energic veto acelor nemernici, cari cu mâni sacrilege vreau să ne despoaie de avutul și drepturile noastre în schimbul unor căpătueli și ambiții proaste personale. Să se spună verde că în toate acțiunile ce sevrșesc o singură țintă urmăresc: prosperarea și înflorirea instituțiilor erezite dela părinți și străbuni, apărarea drepturilor strămoșești și creșterea unei generațiuni în adevărata iubire de patrie și neam. *Un grănițer.*

Sunt „acte“!...

După destuirea protopopului Măneguțiu dela oficiul său „Telegr. Rom.“ debitase în nrul. 95 din 1902 cu un lung articol, carele pe noi de atunci ni-au surprins și ni-au pus pe gânduri, fiind că ni-se spunea, că numitul protopop nu fusese destituit din cauza cunoscutei sale scrieri în contra unor oameni din consistoriu, ci pentru *alte* ilegaliități, cari ar fi „deplin constatate în actele unei proceduri disciplinare pertractate în toată forma regulamentară“.

Mai târziu a apărut tot în „Telegraful“ o notiță cu colorit oficial, care ne spunea, că „ulterior s'ar fi mai descoperit nouă ilegaliități“ în sarcina numitului protopop; — cu un cuvânt se zicea, că „sunt acte“, care ar justifica procedura consistoriului.

Noi, știind că destuirea s'a întâmplat imediat după apariția scrierei din vorbă, cum și aceea, că un decis judecătoresc nu se poate motiva prin nici un fel de „descoperiri ulterioare“, de pe atuncea deja am bănuit și am regretat, că oamenii din consistor nu sunt pe deplin convinși și pe

deplin conștiți în cauza aceasta și că — *mutând basa pe carea stătuse* — toată istoria are să sfișiască cu o lovitură morală grea și compromițătoare pentru consistor. Aceasta ni-au fost convingerea mai ales fiind-că cunoștiam energia protopopului Măneguțiu, care este în măsură, are putința, ca se nu se lase biungat din postul său legal și constituțional de rancorea oare cui. *cum pățise la timpul său ideolistul protopop Sion Popescu.* Nu, ei din contră, dacă lui Măneguțiu îi s'a făcut strâmbătate, atunci îi s'a dat arma în mâna unui om, care știe să se apere și față de ori-cine se va apăra așa, încât să-i treacă pofta, de a mai face strâmbătăți...

Acum ni-se trimite:

a) Copia decisiunii tablei reg. din T. Muzeului nr. 8/904 hf., din care se vede, că însinuările ulterioare ale consistorului arhiepiscopesc au fost respinse și în ultima instanță, ca *nebasate*. De unde urmează, că ori-ce și ar fi promis oamenii din acele „descoperiri ulterioare“, drept motivare a producerii lor „anterioare“, n'au izbutit — și că în consecuență nici barem *ulterior* nu s'a adevărit, că exist „actele“ de care vorbea „Telegraful Român“...

b) Copia sentenței Trib. reg. din Cluj Nr. 1360/904, din care se vede că consistorul a suferit aci o înfrângere morală foarte grea, fiind-că Tribunalul a constatat, că sentența adusă în cauza protopopului Măneguțiu a fost cu totul ilegală...

Înainte de aceste luasem notă de o altă sentență a Trib. reg. din Sibiu, conform căreia consistoriul a fost osîndit la plățirea unei mari sume ppului Măneguțiu și am rămes uimiți în fața faptului, că consistoriul nu știe însuși să-și reguleze chestiile sale de drept, ci se lasa a fi osîndit.

Sunt mai multe procese de aceste, care în cursul lor prin instanțele judecătorești descoper multime de lucruri slabe de pe la consistoriul din Sibiu. Întrebăm: Cine și pentru-ce espune biserică la toate aceste? Să ne mai mirăm apoi de atacurile foilor maghiare? Cum? Când Preda susține în public, că actul era legal, iar Tribunalul constată judecătorește, că nu era *de loc legal!*? Când Metropolitul serie oficios cătră Guvern, că cercetarea s'a făcut în ordine, iar la Cluj, tot el e silit se declare, că „sentenței nu i-a premers cercetare disciplinară“; — aceea a fost *prăpădită* etc...

Pecăt este de regretabil, când autoritatea bisericăscă, răpită de duhul răsbunării, se espune astfel de desavuări: — pe atât de natural este, că păr. Măneguțiu a câștigat în numele decisiunii judecătorești arme tari împotriva consistoriului.

Noi știm, că ministrul de culte a somat mereu consistorul, ca să legalizeze purcederea sa și nu ne îndoim, că neputându-se tolera în statul de drept asemenea abus, ministrul va ști forța aceea justificare, dar însă aceasta tot numai pe contul bisericeii ar merge. Știm și aceea, că consistorul metropolitan încă din toamna trecută luase un conclud *de revizie* în cauza aceasta, alegând și o comisiune de 5 membrii (cu eschiderea arhiepiscopescanilor), care să facă cercetarea. Nu putem cunoaște cauza, pentru care nu s'a făcut până acum; — interesele bisericeii reclamă însă, ca să se facă cu o zi mai curând revizia aceasta. Mai binenoi, de cât altii. Mai bine cu desavuarea unora, decât cu compromiterea bisericeii. Cel abusiv se tragă consecuențele, ori-căți ar fi ori-cari ar fi, biserică însă se reapară în nimbul legalității.

Guvernul francez contra papei.

Din Paris se raportează, că protestul guvernului francez contra discursului din urmă a papei are următorul text: Vorbirea sântului Părinte din incidentul sârbătoarei sântului Iosif înseamnă critica și condamnarea publică a politicii franceze. Aastă critică nu se poate primi fără cuvânt cu atât mai ales, că nici una dintre acele măsuri, în cari face aluziuni vorbirea papei nu vine în coliziune cu dispozițiunile concordatului, ce regulează raportul dintre Curia romană și statul francez. De aceea este dator guvernul francez a protesta solemn la eminenta sa cardinalul-secretar al statului papal, contra acestui discurs, care nici ca formă, nici ca conținut nu se poate admite.

Telgrame.

Deși nu se poate admite, că steaua norocului Japonezilor să fie apus, rămâne totuși adevărat, că nu mai strălucește cu aceeași splendoare, ca mai înainte. Dela primul atac cu succes al admiralului Togo contra Port-Arthurului, flota japoneză nu mai face alta, de cât pradă munițiunile făcând mișcări fără plan și scop. Și cu toate, că prin presa lumii colportau vesti despre învingeri peste învingeri, n'au fost în stare să facă nici flota rusă incapabilă de luptă, nici să baricardeze esirea Port-Arthurului. Ba nici pe uscat n'au fost mai agili, de ore-ce după operațiuni de 7 săptămâni n'au putut înainta spre rîul Jalu, așa că Rușii s'au putut întări acolo cum să cade.

Dăm aci următoarele telegrame:

Londra, la 28 Martie n. *Daily Chronicle* aduce știrea, că atacul din urmă al Japonezilor contra Port-Arthurului a fost fără rezultat, așa că în urma asta vice-admiralul, Macarov eventual va impeca debarcarea mai departe a trupelor japoneze în Corea.

Pe basa opiniunii cercurilor militare „*Daily Mail*“ anunță, că guvernul japonez recunoaște acum, că speranța legată de flota japoneză nu s'a împlinit.

Tiencin, 28 Martie. Rușii au decretat azi statariul în Niucivang.

Petersburg, 28 Martie. Rușii și Japonezii stau lângă *Antsu* față în față.

Tiencin, 28 Martie. Conform știrilor sosite aci Japonezii înaintază spre rîul Jalu.

Petersburg, la 28 Martie. Agenturei telegrafice ruse i-se comunică din cartierul general: Generalul Kuropatkin a sosit azi aci. Dela gară, unde l'a așteptat garda de onoare cu steaguri și musică, generalul a mers la locțiitorul Alexiev.

Berlin, la 28 Martie. Raportorul special din Londra al ziarului *Welt am Montag* telegrafează pe baza unor rapoarte private din Tokio, că admiralul Togo este firm hotărât a cuprinde Port-Arthurul, ceea-ce ar urma abia pe la jumătatea lunet Maiu. *Planul de războiu al flotei și al armatei terestre este acum definitiv stabilit și se pregătesc mari surprinderi neașteptate.*

Londra, 28 Martie. Știri private sosite din Tokio vestesc, că Japonezii vor ridica lângă *Andsu* 13 întărituri, dintre cari 7 sunt deja gata. Japonezii voesc să surprindă Vladivostocul, de oare-ce partea cea mai mare a garnizoanei s'a dus la rîul Tumen pentru a întări trupele de aci.

PENTRU ABONENȚII NOSTRI.

Fiind spre finea cuartalului, rugăm pe toți cei cărora le expiră abonamentul la 1 Aprilie n. să bine voiască a-și reînnoi din vreme, încă de acum, abonamentul, ca astfel regulata expediție a ziarului să nu sufere întrerupere ori întârziere.

Facem din nou atenți pe toți cititorii, că abonamentul este a se plăti anticipative, deoarece-ce și noi d'as menț astfel trebuie să facem plățile. Să nu se simtă nimeni atins în încrederea ce trebuie să ni-o inspire dacă pentru regulatul mers al administrației ne am simțit îndemnați a trimite ziarul numai celor cari și-au plătit înainte abonamentul ori prin vre-o scrisoare ne-au avisat să i trimitem „Tribuna“... Îndeosebi prietini să nu fie supărați, și să ne permită ca dacă pretindem punctualitate și sprigin, apoi în primul rând pe ei să-i socotim datorți a da exemplu în tot ce primim bunul mers al ziarului. Ear fără regula administrativă, nu se poate susține un ziar, fiind prețul abonamentului singura noastră sursă de susținere.

Administrația „Tribunei“.

In fața adunării generale a comunității de avere din Caransebeș.

In 29 l. c. se va ținea adunarea generală a comunității de avere a fostului confiniu militar Nr. 13.

Dl Dr. Ionescu, avocat în Caransebeș a aflat de bine se scarmene afacerile publice din Caransebeș. Foarte bine a făcut!

Dar mi se pare, că dl Dr. Ionescu lasă să transpire interesele domniile sale familiare — și tocmai referitor la actuala conducere a comunității de avere — isbește fără cruțare — chiar în ajunul alegerii de președinte al comunității de avere.

De Dr. Ionescu — fiind înrudit cu Brașorul se bucură de sprijinul „Gazetei Transilvaniei“, care să ne fie cu iertare cliposește fără conștiință...

In chipul acesta îndrăsnim a pune d-lui Dr. Ionescu, următoarele întrebări:

1. Dl Dr. Ionescu, care a cunoscut de mult, foarte de mult afacerile comunității de avere, de ce n'a scris mai înainte, de ce nu s'a angajat mai înainte de apostol mântuitor al acestei instituții? De ce chiar în preajma alegerii?

Poate, ar voi domnia sa de președinte pe altul.

Pe cine ar dori dl Dr. Ionescu?

De ce nu ne spune, dl Dr. Ionescu?

Morala din aceasta:

E ușor a scrie, când vrei numai se apari, și mai ușor se isbești, când nu poți repara, deci cum a durmit, dl Dr. Ionescu, până acuma, putea durmi și peste această alegere... dacă totuși e treaz... atunci de sigur veghează interesele sale proprii, și nu ale neamului.

2. Ce gândește se face dl Dr. Ionescu, dacă cumva în lipsă de un naționalist, ar pica diplomaticul Ilie Curescu, și ar veni cutare sau cutare la cărmă, care neșpert, ar face ca Csocán Lános din granița Năsăudului ar contribui fără rezistență la statificarea totală a comunității de avere?

Morala: dl Dr. Ionescu, se ocupă de chestiuni, cari sunt prea grele pentru situațiunea actuală, și nu-și dă seamă, că în loc de a scrie articoli, e mai bine se agiți cu fapta acolo, unde trebuie.

In fine:

3. Dl Dr. Ionescu, dacă l-au pus păcatele să scrie în vîzduh, ce crede, să facă de aci înainte, ca comunitatea de avere să fie, aceea, ce noi dorim. Va fi dînsul consecvent, ori nu? Bine să fim înțeleși nu scriind articoli, ci muncind din greu, și jertfind.

Morala:

Să ne cunoaștem, fără să paradăm cu titlul de Doctor, subscriind articoli, căci nu este vorba cine, ci ce. Non quis, sed quid.

La revedere D-le Dr. Ionescu.

Irlandezul.

Lupta în comitate.

Congregația comitatului Sibiu.

Sibiu, 24 Martie.

La 24 c. s'a ținut adunarea generală extraordinară a comitatului nostru. Ședința s'a deschis la 9 ore prin comitele suprem Thalman.

Dintre Sași ia început erau de Iața numai 14 membrii, dar mai târziu s'a ridicat n-rul la 28 inși, ear dintre Români preotul Valeriu Florian dela Racovița, Ioan Banciu dela Seliște, preotul T. Doican dela Sebeșul inferior și I. Imbrăuș proprietar în Sibiu, din cei 44 membrii municipali români ai comitatului.

După deschiderea ședinței, preotul Valeriu Florian interpelează în cauza nedreptei împărțiri a congruel preoților români uniți din Archidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș. — Vicecomitele răspunde, că cauza nu se ține de el, ci de superioritatea bisericească și acolo să se îndrepte cu plângerea. — Preotul Florian răspunde, că interpelarea privește o lege poziția civilă și adevărat art de lege XIV. §. 1 ex 1898; este deci în drept ca cetățan și membru municipal, a interpela în ședința municipală și se roagă ca în ședința proximă vicespanul să-i răspundă în merit. — Vice comitele după aceasta declară, că în proxima ședința va răspunde interpelării.

Discuțiune mai mare s'a încins în jurul punctului 5. Vicespanul a înaintat un recurs, apărând dreptul proprietății comitatului față de proprietatea imaginară a orașului Sibiu. La desbatere ia parte Dr. Bruckner, care face contra-propunere de a-se retrage recursul Bruckner e sprijinit de primarul Drotleff și Hochmeister. Comitele suprem și fișcalul comitatului au apărât calduros interesele comitatului. La votare se primesc contra-propunerea lui Dr. Bruckner, votând toți Sașii pentru ea, afară de funcționari.

Celelalte puncte în număr de vr'o 30 au fost toate primite și rezolvite.

DIN ROMÂNIA.

Tuberculoza în armată. Joi seara a avut loc, la cercul militar din Capitală, o ședință publică, la care a asistat M. S. Regele, A. S. Principele Ferdinand și dl Dim. Sturdza, președinte al consiliului și ministru de război, pe lângă toți ofițerii din garnizoană.

Dl Dr. locot.-colonel Frangulea a vorbit despre tuberculoza în armată, și a arătat căruil bacil se datorește teribila boală molipsitoare.

Mortalitatea acestei boli e îndoită, întreită și în unii ani chiar împătrită față de a celorlalte boale contagioase în comun.

Vorbind despre contractarea acestei boli, conferențiarul arată cele trei feluri de contractare, prin: inhalație, ingestie și inoculație.

Prin inhalație, adică prin introducerea în organism a unui aer încărcat cu bacilii tuberculozei; prin ingestie, adică introducând în organism, odată cu alimentele, bacilul; prin inoculație, adică prin venirea în contact cu sângele, sau prin rănirea cu un corp pe care se află bacilii tuberculozei.

Asupra contractării prin inhalație, conferențiarul a insistat mai ales.

Trecând la tuberculoza în armată, d-sa spune, că aci ea e mai răspândită de cât ne închipuim, și probează aceasta cu date statistice oficiale, luate pe o perioadă de 16 ani, dela 1884—1899. Tot din această statistică rezultă că tuberculoza a făcut dela 1884 și până azi progrese atât de simțitoare în armată, în cât trebuie să îngrijească pe ori-care din noi.

In adevăr, în perioada indicată mai sus, au fost în armată 18.600 bolnavi de tuberculoză.

În armata franceză, după-cum arată medicul general Kelsch, media la mie în anul cel mai rău (1895) a fost de 4 și 48; în armata germană în anul cel mai rău (1884) media la mie a fost de 3 și 50, ear în armata noastră media e de 15 la mie, și ajunsese în 1899 chiar la 24 la mie.

Cari sunt cauzele acestui progres înspăimântător, se întrebă conferențiarul?

În armată, răspunde d-sa, pe lângă celelalte cauze mai sunt și următoarele cinci: 1) aglomerația și lipsa de aer, de oare-ce se mai găsesec încă și azi cazarme cu paturi suprapuse

și alăturate două câte două; 2) lipsa de medic militar; 3) surmenarea fizică și intelectuală a soldaților; 4) desființarea din legea de recrutare a câtor-va dispoziții salutare care există în vechea lege și 5) progresul sifilisului care slăbind cu totul organismul, prepară terenul pentru invasiunea tuberculozei.

D. locot.-colonel dr. Frangulea spune apoi că dispoziția din legea veche a recrutării, după care ori-ce tânăr ce nu avea grosimea pieptului, egal cu jumătate a taliei, plus 2 c. m., trebuia scutit de armată dacă era amînat de două ori era o dispoziție salutară căci prevenise tuberculoza pe când cea actuală care cere ca grosimea peptului să se numească de 0.78 c. m., e o dispoziție ce conduce pe viitorul soldat, la contractarea acestei boli.

Conferențiarul propune pentru remediarea acestei stări de lucru, de a se îmbunătăți cât se va putea mai mult, condițiile igienice ale cazarmamentului; apoi: să se dea tot timpul trebuincios medicilor recrutori de a face o examinare minuțioasă a tuturor celor 2000—4000 tineri ce se prezintă, în fie-care zi, în timpul recrutării; să se sporească în așa fel numărul medicilor militari încât să fie ia ori-care batalion, cel puțin 2 medici militari și la fiecare regiment cel puțin trei medici, așa cum a mai fost la noi înainte de 1884, și să se înființeze sanatoriul militar, marine și muntoase pentru izolarea și căutarea soldaților tuberculoși.

Conferențiarul a fost viu felicitat pentru comunicarea făcută.

M. S. Regele și A. S. R. Principele s'au retras la orele 11 noaptea.

*

Dela Academie. În ședința publică de Vineri a Academiei, d-nii Tocilescu și Olănescu au făcut comunicări importante.

D. Olănescu vorbind despre Societatea română și literatură, explică ce e arta, ce e poezia, ce sînt artiștii și poeții, arătând că artiștii au adus mai mare bine omenirii decît cuceritorii și politicianii.

Românii au produs poeți și artiști valoroși. Interesul claselor înalte totuși pentru literatura română lasă de dorit. Cauza e că educația patriotică nu e suficientă.

Îndeosebi fetele rămân străine de limba și literatura română.

Toate scrierile imorale ale străinilor sunt citite pe când scrierile bune românești, nu. Conferențiarul face apel către doamne ca sa devie păzitoarele limbii, datinelor, tradițiilor strămoșești.

D. Tocilescu vorbește despre monumentele dela Adam Klissi.

Aceste monumente sunt: ruinele unui mic oraș roman; o uriașă construcție cilindrică, înaltă de 18 metri; un mausoleu al unor soldați cazuți în război și o movilă uriașă cu giganticele temelii ale unei construcții, — sunt de o importanță colosală din punctul de vedere istoric.

Monumentele acestea aruncă, după 18 veacuri, o lumină vie asupra istoriei și originelor neamului românesc.

Războiul ruso-japonez.

„Die Zeit“ scrie: Rușii par a lua ofensiva mai întâiu la fluviul Ialu. E înțeleaptă hotărîrea aceasta care, lăsând la o parte ori-ce iluzii, își are rădăcina în sîrea lucrurilor. În adevăr, cătă vreme chipul înaintării strategice a Japonezilor nu era pronunțat, se putea ca Rușii să se fi ocupat a o întârzia prin aceea ca să-i pregătească momente de precauțiune și de pază. Și apoi de ce ar avea Rușii sotiunile de cazaci în fața cărora nu se poate pune de adversar o cavalerie egală. Acum, că Japonezii, ca și Germanii la 1870, în procedarea lor adînc cugetată și energic concepută nu pot fi influențați, Rusia alege cea mai bună hartă de care dispune actualmente și procedează liniștit și cu metodă. Ea vrea lupta, dar nu un dezastru mare. Ea amînă momentul hotărîtor, până ce va fi egalitate de forțe; cedează teren spre a-și păstra armata intactă; nu se slăbește nici de pierdere trecătoare a prestigiului pentru-ca mai târziu să-l recâștige cu atât mai mare...

Pentru Japonia, succesul care constă în depășirea părăsire de către Ruși a Coreei ori cât de mare s'ar crede, nu este decît un succes aparent.

Ori care mare luptă tactică pe teritoriul Coreei, le-ar fi adus câștiguri mai bogate. Ar fi putut pune forțe întregi față de forțe parțiale și lupta ar fi fost dacă nu decisivă, dar cel puțin de mare însemnătate.

De-oamdată Japonezii și-ar fi manifestat puterea lor covârșitoare. Pare a nu fi tocmai așa. Efectiv s'ar putea obține numai dominațiunea mării și eventual căderea Viadivostocului și a Port-Arthurului.

Dacă Japonezii n'ar lua, după-cum ar fi prudent, o întinsă ofensivă pe teritoriul inamicului, atunci cu atât mai mult vor trebui să ia o defensivă puternică.

Ei pot să se mângâie cu aceea că s'au folosit, pe cât cu putință, de înaintarea ce au făcut-o. Elementele de ordine, coeziunea, avântul moral, sunt acum hotărât pe partea lor; — le vor lăsa cu inimă ușoară să le scape din mână? De sigur că nu!... Japonezii sunt cu un picior pe pământ, pe când ceilalți caută să se fixeze și ei. Dela acest popor asiatic care a apărut așa de repede în arena istoriei universale, ar putea să învețe multe popoare vechi civilizate. El este acum stimat și apreciat din toate părțile. Glonțul a pornit; unde va nimeri, vor hotărâ împrejurările.

Din străinătate.

Pensiunile din America. În Statele-Unite se plătesc anual 700 milioane pensionarilor militari cari s'au luptat pentru războiul secesiunii. Numărul lor este de un milion. După un decret al președintelui Roosevelt, făcut acum, cifra acestor pensuni trece de un miliard.

Dintr'o broșură politică. „Tendințele separatiste ale Maghiarilor din imperiul habsburgic“ se intitulază cea mai nouă broșură în chestia naționalităților. Autorul e un sîrb, Al. Petrovici, scriitor politic de mult temperament și judecător obiectiv a stărilor din Ungaria.

O mare parte a broșurei este consacrată politicii răposatului Coloman Tisza, conducătorul de câte-va decenii a destinului Ungariei.

Desvoltarea națională în o singură direcție a acestui stat poliglot: triumful hegemoniei maghiare asupra majorității nemaghiare; iluzia optică a unui stat unitar național; pseudo-caracterul național maghiar a Ungariei de astăzi — toate aceste autorul le atribuie sistemului de guvernământ, proclamat de Tisza după căderea lui Deák.

În fond, zice d. Petrovici, nici lui Deák nu-i erau străine aceste ultime scopuri ale politicii maghiare. Dar Deák, Andrássy și Ötvös erau mult mai idealști, și poate și prea slabi pentru a desfășura energia fără rezervă a lui Tisza. Ei mai erau apoi și liberali în adevăratul înțeles al cuvintului și oameni cuțți, cari se încălziseră la soarele ideilor de libertate și de umanitarism. Ast-fel se explică crearea legilor, cum este legea de naționalități de la 1868, în care pentru întâia-și dată se recunosc nemaghiarilor drepturi nesocotite moderne, era și el de părerea că parlamentul țării trebuie să aibă un caracter pronunțat maghiar, dar cu totul altele-i erau mijloacele cu cari voia să-și atingă scopul. El credea că va putea atrage și naționalitățile nemaghiare la o conlucrare prietenească, înduplecându-le ca în schimbul oare-cărui concesi să recunoască de fapt împlinit hegemonia maghiară și să supună de bună voie conducerea parlamentare a celor de la cîrmă.

Alt-fel însă Tisza, îndată ce-a luat frînele guvernului, s'a aruncat cu toată puterea asupra naționalităților. Profitînd de mijloacele ce i le punea statul la dispoziție, le-a izgonit din viața politică și din parlament și alcătuirea unei camere purmaghiare, absolutistă în cele naționale, era ținta sa supremă. Iar când în Austria, sub ministerul Belcredi și Hohenwarth, agitațiile federaliste deveneau amenințătoare și pentru Ungaria, Tisza și-a înăspri sistemul și tactica lui de ofensivă în contra naționalităților nu mai cunoștea măsură...

În felul acesta, autorul broșurei continuă a arăta fluctuațiile politice de maghiarizare, acuzînd, înfierînd și dovedind că naționalitățile totuși au rămas neînfrînte.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 28 Martie 1904

— **Acusă pentru vătămare de onoare** — răspinsă. Am înregistrat și noi zilele trecute, că o deputațiune a minerilor din Salgotarján sub conducerea colaboratorului dela „Népszava“, organul socialiștilor, a fost în o afacere la ministrul preșident Tisza în audiență. În decursul audienței s'a întemplat, că conducătorul deputațiunii Dr. László Jenő a întrerupt pe ministrul cu cuvintele:

— „Nici nu ai binevoit a asculta plînsora muncitorilor acestora!“ la ce contele Tisza cu cunoscuta-i nervozitate ce inspiră îngrijire, ca mușcat de șerpe răspunde pe un ton, ce deroagă mult unui bărbat de stat — tinerului democrat împacient:

„Ține-ți gura! Încă mult ai d-ta de învățat până îți va crește dintele înțelepciunii“. Cu cuvintele astea ministrul a întors spatele deputațiunii părăsindu-o.

Pentru aceste cuvinte Dr. László a cercat satisfacțiune la judecătorie, acuzînd pe contele Tisza, a cărui virtute fie zis în parentese, culmină în batjocură, ofensă și provocare: atributele încontestabile ale crachelierilor și a ireproșabililor cavaleri frivoli — pentru vătămare de onoare. Dar luminata judecătorie a răspins acuză cu o splendidă motivare, ce face onoare simțului de drept maghiar. Nu este asta de altcum unicul caz. Am mai văzut și altădată, când judecătorii a refuzat acuză abatelui Molnár János, ridicată contra faimosului Bánffy. La noi în fericita Ungarie ministrii sunt adevărați vice-regi, încungurați cu aceleași atribute, ale inviolabilității și sânteniei, ca însăși coroana. Și aceasta este încă o izbândă a liberalismului mult laudat și a constituționalismului întemeiat cum se pretinde, pe principiul egalității dintre cetățeni. Kleine Diebe hängst man, grosse lässt mau laufen. Așa nu este mirare, când la vederea astor fel de nedreptăți chiar din partea celor ce deja după chemarea lor ar avea să umble în spiritul adevărului, și dreptății sufletul și se umple de revoltă, ce te răpește la fapte necugetate, regretabile. Contra motivării acesteia a judecătoriei din Budapesta cum s'a anunțat, Dr. László Jenő va apela la tribunal.

— **Petrecerea tinerilor universitari din Budapesta.** Am anunțat deja că a treia zi de Paști tinerimea universitară din Budapesta, va arangia în Ghioroc o petrecere împreună cu concert la care va debuta orchestra și corul stud. universitar din Budapesta. După știrile ce primim și-a oferit concursul la concert și d-șoara Marioara Dogee din Lipova, care va cânta la pian, și d-na Iuliana Fildon care va cânta solo.

Comitetul arangiator luînd în considerare ca sala din Ghioroc este prea mică pentru a încăpea de odată inteligență și țărănime, a arangiat lucrurile așa, că petrecerea țărănită să se țină după amiază în grădina hotelului, ear concertul și petrecerea inteligenței seara în sală.

Comitetul a rugat și i-a și succes a câștiga pe d-na protopopeasă Givulescu din M. Radna de patroneasă a balului.

Cu un cuvînt proporțiile petrecerii din Ghioroc se desfac în conture tot mai mari și e de sperat că va avea un splendid succes.

Primim dela comitet următoare invitare:

Inteligența Română din Ghioroc și jur are onoare a vă invita la concertul împreună cu dans ce-l va arangia Marți în 12 Aprilie nou, a treia zi de Paști în sala hotelului din Ghioroc cu concursul corului și al orchestrei stud. univ. rom. din Budapesta. Prețul de intrare: de familie 5 cor., de persoană 2 cor. Venitul curat este destinat școlii gr.-ort. române din Ghioroc. Inceputul la 8 1/2 ore seara. Programul să va publica în foii și să va împărți seara la casă. Com. arangiator.

— **Artiști ardeleni la București.** Sub acest titlu „Sămănătorul“ scrie: Dl George Dima, distinsul nostru compositor și profesorul de muzică al liceului din Brașov, a petrecut săptămîna tre-

cută câte-va zile printre noi împreună cu d-na Maria Dima, o cântăreață de mîna întâi, posedînd o voce de alt admirabilă și o școală îndelungată. Artiștii ardeleni asistară la concertul societății Carmen, întorcînd astfel visita pe care căți-va membrii ai societății o făcuseră Reuniunii române de muzică din Brașov, al cărei președinte e dl. G. Dima. Cu acest prilej, M. S. Regina a făcut artiștilor ardeleni onoarea de a-i invita în două rînduri la Palat, unde d-na Dima a debutat cu o serie de cîntece românești în mare parte compoziții ale d-lui G. Dima, precum și cu diferite cîntece de marii compositorii clasici. Cîntăreața a reușit să farmece cu desăvîrșire pe S-verană și Curtea cu darurile vocii sale. La despărțire, M. S. Regina a oferit d-nei Dima, spre aducere aminte, o miunată broșă cu diamante și rubine avînd monogramul Reginei, o fotografie și mai multe din scrierile sale cu dedicațiuni autografe. În acest chip, d-na Dima, care terminase anul trecut un curs de înalte studii de canto la Lipsca, își reîncepe cariera de cântăreață supț cele mai fericite auspicii. Ne bucurăm de acest succes pe deplin meritat și dorim să auzim pe d-na Dima interpretînd compozițiile neîntrecute ale d-lui Dima într'un mare concert la București.

— **„Mintuire“.** Sub acest titlu „V. Națională“ scrie: În sfîrșit s'a represintat și a doua piesă a d-nei Constanța Hodoș și cu toată prevederea cauzelor ce au întîrziat-o, Mîntuire a avut aseară un succes neprevăzut de mulți și chiar supărător pentru unii.

Subiectul acestei scurte drame atât de sguđitoare este luat din viața de toate zilele: o întimplare comună dramatizată într'un chip cu totul deosebit.

Codreanu se însoară pentru a doua oară: nevastă-sa, — istorie veche, — îl înșală, făcînd pe soțul ei să creadă că amantul ei intră în casă pentru a curta pe Veturia, fata din prima căsătorie a lui Codreanu.

Dându-și seamă de consecințele acestei ră-tăcirii a mamei sale, fata scrie aceluși bărbat și-l conjură să pună capăt nenorocirei ce-l amenință. Scrisoarea cade în mîna necredincioasei soții. Într'o scenă de sguđuitor dramatism ea își descarcă toată mînia ei pătimașă pe nevinovata fată, aruncîndu-i în față cuvintele cele mai grele.

Dar tocmai atunci Codreanu îi prinde și, zdrobit de durere, cade în brațele fiicei sale.

E singura speranță ce-i mai lasă nenorocirea să întrezărească, e singura legătură puternică ce-l ține de acest pămînt, e suprema mîntuire a sufletului său chinuit și a vieții sale sdrobite.

Sfîrșitul acesta a fost foarte bine redat de d. P. Sturza, care a dat acestui moment o intensitate dramatică remarcabilă. Gestul cu călimara, făcut după ieșirea soției sale a fost atât de fericit în cât merită să fie recomandat chiar de autoare viitoarelor generațiuni de artiști. Păcat că n'a avut mai mult timp să studieze acest rol greu, căci ar fi putut face din el o creație de valoare.

D-nele C. Demetriad și Alice Achilie au fost de asemenea foarte bine.

În general *Mîntuire* a făcut mai bună impresie de cât *Aur!*... Și ca interpretare și ca valoare dramatică. De altmîntreli așa trebuie să și fie: ca să nu ni se înșele speranțele ce cu toții am pus în talentul d-nei Constanța Hodoș.

— **Urmașul lui Windisch-Graetz.** După moartea prințului Windisch-Graetz, ar trebui să urmeze ca inspector general de armată prințul Lobkovitz Rudolf, actualul comandant de corp în Budapesta. Dar precum să zvonește, acesta nu voește să părăsească poziția, ce are. Ast-fel drept candidat serios se vorbește a fi comandantul corpului 2 de armată la Viena, contele *Uexkull Gyllenband*, general equestru.

— **La școala de surdo-muți din Arad** se fac primiriile, pe anul școlar 1904 și 1905 chiar de pe acum. Se primesc copii în vîrstă dela 7—11 ani, fără deosebire de confesiune ori naționalitate. Se primesc însă în rîndul întîiu copii de pe teritoriul orașului Arad, apoi din comitatele Arad, Bichiș, Bihor, Cenad. Cererile de primire se vor trimite la direcție, până la 15 Aprilie. Ori-ce informație se poate cere și în scris fie dela directorul Elias Jakab, fie dela președintele comisiei de supraveghiere, Institoris Kálman, primarul orașului.

— **Promoțiune.** La universitatea din Budapesta Sâmbătă a fost o promoțiune interesantă și putem zice rară, de ore-ce de data asta toate patru facultățile au fost reprezentate prin unul ori mai mulți candidați de doctor. Astfel la facultatea teologică a fost numai unul, la cea filozofică trei; în științele medicale trei, și în cele juridice zece candidați promovați la rangul de doctor.

— **Deputați la sinodul eparhial.** La alegerile supletorii de deputați sinodali au reușit în cercul Ciocova d-l Gruescu, învățătoriu în Cebeza, în cercul Iam d-l Dr. Ioan Manguica medic în Oravița-Montană.

— **Grație oficerilor condamnați pentru marsul dela Bilek.** „*Neue Freie Presse*“ este informat, că oficerii condamnați în afacerea catastrofei dela Bilek, vor fi recomandați regelui spre grațiere, ceea-ce ar urma cu siguranță.

— **Universitarii falsificatori de indice.** Am amintit și noi cu câte-va săptămâni mai înainte, că în timpul mai nou au obvenit dese cazuri de falsificare a indicelor la Universitate. Acum ear ni-se dă ocaziune să înregistrăm câte-va cazuri de natura asta, întâmplate de curând. Anume senatul universitar a relegat pe 20 studenți dela Universitate pe câte 1-2 semestre. Tot-odată senatul a proiectat și un nou regulament disciplinar, respective a înăspriți paragrafii din regulamentul vechiu privitor la casurii de felul acesta, voind în modul asta să înfrice pe cei-ce atât de ușor își uita de sine, alunecând pe căi piezișe. E vorba, ca conform noului regulament, aceia, cari falsifică, fie cuitanți pentru solvirea didactului, fie signatura profesorilor, fie rezultatul examenelor, fără cruțare să fie eschiși dela universitate și dați pe mâna procurăturii.

— **Aniversarea 50-a universității din Chicago.** Săptămâna trecută au fost 50 ani dela înființarea universității din Chicago, care eveniment s'a serbat cu deosebită pompă și solemnitate. Cu această ocaziune mai multe notabilități de știință și politică au fost distinse cu diploma de doctor honoris în științele juridice. Așa profesorii de universitate Mayer, Kohler, Delbrueck, Ehrlich și Hermann, apoi ambasadorul german la Washington, Speck-Sternberg, și diplomatul Statelor Unite la Berlin, Tomer. Dintre noii doctori au fost Meyer o prea frumoasă vorbire, după care a vorbit ambasadorul german Sternberg despre amicitia ce leagă pe ambele națiuni una de alta. La sfârșitul cuvântării a dat cetire epistolei împăratului german. După asta decaunul interpretează salutul președintelui Roosevelt, cu care acesta bine-ventează pe toți oaspeții și mai ales pe savanții germani, aclamând la fine pretenia germano-americană.

— **O adresă problematică.** La posta din Sanct Gotthard a sosit din Cracovia un catalog pe următoarea adresă:

M. S. H O L Z E R.

Krakau (Desterreich) Dietelgasse Nr. 66.

Herrn
Wohlg. Frau

Jókat Kivánok

alázatos szolgája és csak tessék.

in

Elovasni.

Letzte Post: kelt Szent-Gotthárd

Land: Ungarn.

Explicația acestei mirozenii este probabil aceea, că cineva în post script se provoacă la o epistolă anterioară, ceea-ce negustorul, necunosător al limbei maghiare a luat drept adresă. Acum oficiul postal din Sanct-Gotthard își sparge capul, cine să fie adresatul?

— **Pentru onoarea bărbatului său.** Cetim în ziare vieneze, că o damă tineră și foarte elegantă, frumoasă nevastă a profesorului de universitate Dr. Beer, a bătut mai deunăzi ziua la amează cu biciușca pe avocatul dr. Steger, din cauză, că acesta, după părerea ei, a făcut arătare falsă la poliție contra bărbatului său, acuzându-l de fapte imorale. Din cauza acestei denunțări profesorul a și demisionat. Nevasta lui însă a fost atât de convinsă despre nevinovăția lui, încât a aflat de bine a-și lua satisfacție exclusiv numai pe calea asta pentru ofensa adusă soțului ei.

Pentru scandal public, poliția în urma denunțării avocatului, a pedepsit-o eu o amendă de 100 coroane.

— **Necredincioasă.** Nora economului Ioan Borcan din Ohaba-Fărgaci și-a înșelat bărbatul cu un jidan din vecini. Socru a prins-o comișind fapta, jidanului însă i-a succes a scăpa teafăr, dar pe noră a luat-o la bătaie și cu ciocanul dela coasă atâta a lovit-o în frunte, până rămase mai moartă. Venind bărbatul acasă, luă băta și o bătu și el. Femeia acum zace greu bolnavă.

— **Lansarea pe apă a vaporului „Temes“** în fabrica de vapoare „Danubius“ s'a făcut lansarea pe apă a monitorului de Dunăre „Temes“ în asistența mai multor sute de invitați și mai multor mii de persoane din public, care a ocupat ambii țărmii ai Dunărei. „Temes“, care este frate cu „Bodrog“, vapor ce va fi lansat în luna viitoare tot din aceea fabrică, are o lungime de 55—56 metri și o lățime maximă de 9.46 metri. Vaporul dispune de o mașină de aburi cu o putere de 1400 cai și iuteala cea mai mare este 20.9 kil. pe oră. Lansarea s'a întâmplat ușor, cu asistența unui mare public din capitală.

— **Durere de stomac.** Sgârșiri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de apă, tii, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri, este thea întăritoare de stomac „Centauria“ a farmacistului Kossuth.

Cutia de probă 1 cor. 20. fil.

Cutia mare . . . 2 cor. — —

În contra tusei, catarului (troahnă) răgușelii, flegmei și iritațiunigătului este de un efect eminent, pastilele de pept „Sennega.“ Prețul 1 cor. Se pot căpeta în farmacia la „Muzia Fecioară“ a farmacistului Kossuth Pál, Arad, piața Boros Béni Nr. 15.

Bibliografie.

„Amicul Tinerimei“, revistă scrisă anume pentru nobilizarea caracterului tinerilor.

Este în anul al doilea al existenței și cuprinde o materie foarte variată, instructivă și de petrecere și costă în abonament pe sfert de an numai 2 lei, anual lei 8.

Nr. 1 al anului al II-lea apare la 1 Ianuarie 1904.

Abonați decii copii D-voastră la „Amicul Tinerimei“

Singura și întâia revistă pentru tinerime ce apare la Tîrgul-Jiului sub direcțiunea D-lui I. Moisil, directorul gimnasiului din T. Jiu cu concursul mai multor profesori și oameni de litere și știință.

Este o chestie foarte importantă lectura ce trebuie să se dea copiilor. Părinții doresc ca copiii lor să devină oameni instruiți și cinstiți. Instrucția singură nu e de ajuns pentru copii; trebuie tot odată să li se dea și o educație aleasă. Mulți părinți nu au în totdeauna timpul necesar a se ocupa mai de aproape de copiii lor. Din această cauză mulți copii fiind fără supraveghere apucă adeseori drumuri rele. Dacă însă părinții ar găsi mijloace de a preveni relele în care copiii ar putea să dea, mulți copii nu s'ar strica și n'ar aduce adeseori rușine familiei lor.

În toate țările civilizate s'a recunoscut de cătră toți oamenii de bine că lectura bună, aleasă și potrivită cu mintea tinerilor este, mijlocul cel mai bun și mai sigur de a îndrepta tinerimea pe drumuri bune, spre ținte nobile. Un mare învățat, Harder, a zis: „adeseori o carte a format sau a stricat pe un om pentru întreaga lui viață“. Este deci datoria părinților, în prima linie, să desvolte în copiii lor încă de timpuriu gustul de cetire și a le da în mâni cărți bune. Morala unui popor — a spus un

filosof frances — atîrnă de calitatea celor ce citește.

O astfel de lectură acesă se găsește în „Amicul Tinerimei“.

Economie.

Adunarea generală a bancei „Silvania“. Mercuri, în 23 Martie s'a ținut a XIV. adunare generală a bancei „Silvania“ în Șimleu.

Intimpinarea a adus cu sine că, singur de astă-data, d-l președinte George Pap de Băsești, fiind morbulent n'a putut lua parte la adunare și astfel acționarii și-au aclamat pe președinte și conducător al acelei adunări pe Rev. dn. Alimpu Barboloviciu vicarul Sălagiului.

Adunarea și-a luat începutul la 10^{1/2} ore în sala cea mare, prin un frumos discurs al dl. vicar. A urmat apoi raportul direcțiunii cetit și explicat din punct în punct de dl. director executiv Andreiu Cosma, dimpreună cu propunerile direcțiunii referitor la împărțirea profitului curat de C. 54 160,84.

După ascultarea raportului comitetului de supraveghiere și după ce directorul executiv, dl. A. Cosma a dat tuturor deslușirile poftite, cu cea mai mare minuțiozitate, ședința s'a închis la orele 12^{1/2}.

Cu plăcere am văzut viul interes ce-l poartă bărbatii nostri de valoare, față de dezvoltarea sănătoasă a acestei întreprinderi atât de salutară, și fala noastră sălăgiească.

În anul acesta „Silvania“ a pus fundamentul și unei filiale în comuna Buciumi, loc merit a scoate un mare ținut, curat românesc, din ghiarele usurarilor streini. Filiala și-a început activitatea la 18 Febr. și sunt prospecte de un bun viitor. Ba în adunarea de astăzi am văzut că frații din părțile Eriului încă poftesc ca să li-să deschidă o filială ori se fie ajutați în altă formă — Credem că direcțiunea „Silvaniei“ va și afla leacul și la aceasta boală.

Acestea premersă, se facem o scurtă arătare preste averea câștigată de „Silvania“ în cei 16 ani trecuți.

Astăzi „Silvania“ are un fond de rezervă de . . . C. 245,000—
fondul de pensiuie . . . C. 25,006—
fondul cultural . . . C. 1,500—
fondurile fac deci C. 271,500—
ne mai amintind aici alte averi mai mici, care însă la oaltă, mai dau vre-o 50 000 coroane, iar pentru scopuri de binefaceri a dat în cei 16 ani mai mult decât C. 28,000 care sumă singură face o întreagă avere.

Adecă averea ce a câștigat „Silvania“ în cei 16 ani trecuți peste ce însuși capitalul social de 300 000 mii coroane, — dovadă că dl. director executiv, Andreiu Cosma, este un bărbat întru adevăr financiar, care trebuie mult apreciat.

La 1 oră a fost prânzul comun în hotelul național, unde de sine se înțelege, că a fost toate din abundență pentru președintele George Pap de Băsești, directorul executiv Andreiu Cosma, vicarul Barboloviciu apoi pentru G. Trifu, pentru direcțiune, și comitetul de reviziune, pentru funcționari și acționari și încă multe altele; iar la 4 ore ni-am depărtat cu toții ducând cele mai plăcute suvenirii dela aceasta convenire românească. *Un acționar*

Bursa de mărfuri și efecte Budapesta.

Mărfuri:

Cursul din 28 Martie 1904

	per 50 chile		
1904 grâu de Aprilie	— — — —	8.17	8.18
„ sâcară	„ — — — —	6.53	6.54
„ ovės	„ — — — —	5.42	5.43
„ porumb de Maiu	— — — —	5.24	5.25
„ grâu nou de toamnă	— — — —	8.15	8.16

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Se caută un practicant în farmacia lui Ignatie Fűszfás, farmacist în Caransebeș, recerându-se posederea limbei române.

Caransebeș, 20/III 1904.

Cu stimă:

Ignatie Fűszfás,
farmacist.

Editor și redactor responsabil: Ioan Russu-Șirlianu.

„CIUCHICIANA“, asociațiune de ajutorare în Ciuchiciu.

CONVOCARE.

Domnii membrii ai asociațiunii de ajutorare »Ciuchiciana« din comuna Ciuchiciu sunt prin aceasta convocați în sensul §-lui 26 din statute la

a V-a adunare generală ordinară

care se va ținea în Ciuchiciu la 7 Aprilie 1904 la 2 ore p. m. în localul asociațiunii.

OBIECTELE:

1. Raportul direcțiunii despre activitatea pentru al V-lea an de gestiune.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Decisiune asupra compturilor și darea absolutului.
4. Alegerea a 2 membrii în direcțiune.
5. Eventuale propuneri făcute conform §-lui 37 lit. i. din statute.
6. Esmiterea celor 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.

Ciuchiciu, din ședința consiliului comun ținută la 21 Martie 1904.

Direcțiunea și comit. de supraveghiere.

ACTIVA.	Contul Bilanț.	PASIVA.
Cassa în numerar 18.80	Capital social după 184 quote	
Inv. mar. din boltă c. 2044.44	à cor. 20 = 3680 cor. 3611.06	
Inv. marfel din osp. 285.42	Creditorii 2656.29	
	Salare neridicate și dare	
Spesele de fondare 110.00	restantă 608.59	
După amort. 20% 110.00		
Mobilar 351.69		
După amort. 10% 35.17		
Debitori 3038.64		
Deficit 1172.12		
Suma 6875.94	Suma 6875.94	

PERDERE.	Contul Profit și Perdere.	PROFIT.
Salare 583.67	Venit din vinderea marfel 2591.09	
Dare comunală 99.73	Venit din interese 17.31	
Dare de trafic și comercială 50.51	Deficit 1172.12	
Chirie 156.—		
Asigurațiune 25.33		
Interese 109.76		
Porto, trăsuri 198.86		
Diverse 732.03		
Amortisare din speșele de fondare 110.—		
Amortisare din mobiliar 35.17		
Amort. din inventar (marfă) 1679.46		
Suma 3780.52	Suma 3780.52	

Ciuchiciu, la 31 Decembrie 1903.

DIRECȚIUNEA:

Ioan Radoslau m. p., *Pavel Sevalanțu* m. p., *Georgie Tamaș* m. p.,
director.

Pavel Balotă m. p., *Vasilie Boțoc* m. p., *Grigorie Duca* m. p.,
cassar și comerciant.

Bilanțul present, precum și contul Profit și Perdere examinându-le conform legii și statutelor le-am aflat esacte și cărțile purtate în regulă.

Ciuchiciu, la 20 Martie 1904.

Comitetul de supraveghiere:

Iacob Bostică m. p., *Petru Radoslau* m. p., *Iosif Duca* m. p.,
președinte.

Ilie Enca m. p., *Ion Mogoș* m. p., *Jurgi Roman* m. p.,
Iancu Pelca m. p.,

„MURCĂȘANUL”

instituit de credit și economii, societate pe acții în
MARIA-RADNA.

Fundat și deschis în 15 Noembrie 1897.
Capital social fl. 40.000, în 400 acții de fl. 100.

Acordă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu
acoperire ipototecară; credite pe obligațiuni cu cavenți până la
fl. 50; și împrumuturi pe amănese și efecte publice.

Primește: depuneri de bani spre fructificare, după cari institutul
plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după banii
depuși până la 1000 5% de la 1000 în sus 6% interese.

Direcțiunea.

Prăvălie nouă!

ifj. FITUS IOZSEF

prăvălie și magazin de sticla, porțelan, lampe
și rame de tablouri.

ARAD, Strada Forray nr. 4.

Pe lângă prețuri moderate se află de vân-
zare vase de porțelan pentru cafea, ceaiu vase
de lavoar, obiecte de gală din majolika, lampe de
masă și pendante, tot felul de obiecte de sticla,
obiecte de cristal, colorate șel.

173 5—15

Strămutare de local.

Aducem la binevoitoarea cunoștință a p. t. priete-
nit al prăvăliei noastre, și a taturor secolor domni, cari
până aci ne-au onorat cu comăndele lor, că

Prăvălia noastră de tapiserie și mobile,

care există de 28 ani
am strămutat-o din casa Nădasdy de pe piața Libertății,
în strada Forray Nr. 6

(casa proprie)
unde avem permanent în deposit mare număr de tapete, mobile
de tot stilul, cari să pot lucra și după desemnuri.

Obducem mese de biliard atât în loc eat și în provincie.

Serviciu prompt și solid.
Rugăm binevoitorul sprigin al On. public și pe mat de-
parte.

Cu toată stima
Berán Antal și fiul.
N-rul telef. în loc și
provincie 182.

Fabrica de motoare în Dresda

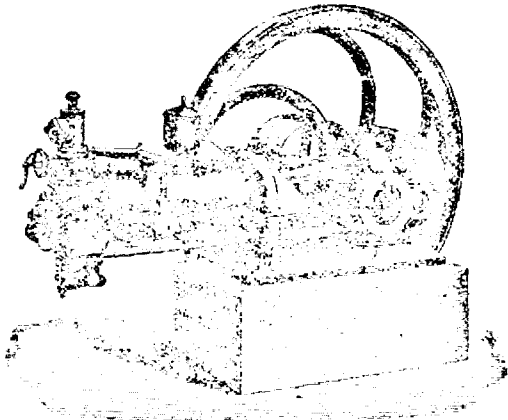
(mai înainte Hille) stabilimentul filie și atelier

GELLÉRT IGNÁ CZ și COMP.

Telefon 12—91 BUDAPESTA, VI. Calea Teréz 41. Telefon 12—91

Recomandăm ca recunoscute de cele mai perfecte motoare de Dresda de benzin, locomobile și motoare p. producere de gaz de cărbuni (generator).

Manipularea cea mai
simplă
64 distincții.

Cel mai ieftin motor.
8 decorații de stat.

5000 de mașini transportate în chipul cel mai culant.

Pentru mănare de mori, mănușare, cămăși b. nutretori în economie de lemn și de tăiat lemne, ridicat de apă, trierat și pentru alte lucrări economice și industriale. Motoarele din Dresda sunt cele mai perfecte, la toate expozițiile din lume, acestea au dobândit cele dintâi premii.

— Condițiuni de plată favorabile. — — Garantare absolută! —

NOU! Atelier principal în Budapesta. NOU! 84 10—10

am arangeat cu specialiști și mașiniști din Dresda

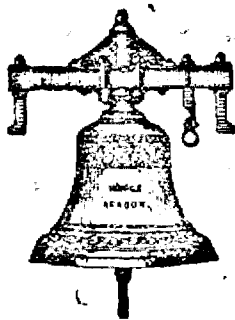
Friederic König

Turnătorie de clopote și metal, fabrică de pompe, arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, care au avantajul că față cu orice alte clopote, la turnarea unui și acelui clopot tare și cu sunet adânc, — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire nelsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

7 16—26

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactor. 1045 97—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Executa tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până la cea mai de lux. — Comăndele din loc și provință se efectuează prompt și punctal. — Lucru bun și solid. Prețuri moderate. Serviciu punctual.

Cel mai ieftin izvor de cumpărare în una din cele mai mari prăvălii de

Oroloage și giuvaricale

din Arad.

Pentru prețuri ne mai pomenite se pot căpăta la

Deutsch Izidor,

orasornicar și juvaergiu

Arad, strada Templon, (Palatul minorităților).

Oroloage de aur p. bărbați dela 18 fl. în sus

" " " dame " 12 " " "

" argint " bărbați " 5 " " "

" " " dame " 6 " " "

" oțel și nikel " 2 " " "

Wecker " 1'50 " " "

Oroloage cu pendulă în rate pe lângă 1005 138— aceleași prețuri.

Primește și schimb obiecte de lux, cumpără pe lângă prețul cel mai înalt posibil. aur și argint călcat.

— Telefon n-rul 438. —

Industria de lumină de ceară

St. Antonius

I. NEUHOLD & Comp.

Timișoara.

Str. Hunyadi, Bathányi, p. Dózsa, colț cu statua sf. Maria.

143 10—80

Fabrică de lumină de ceară artificială.

Distinsă cu premiul statului și cu lauda personală a M. S. Regelui.

■ Fără fum și fără scurgere. ■

— Continuu lumină frumoasă. —

Comănde se pot face mai simplu prin postă.

Cumpărăm ceară galbină de albine.

Telefon Nr. 622.

Recomandându-ne în atențiunea On. Public și a On. preoților cu cele mai bune lumină de ceară din patrie.

Cu toată stima:

I. NEUHOLD & Comp.